

בגדר שיעורא דגריס מרובע

מקפת המחיה שזהו שיעור הבהרת שסביב המחיה והרי יש כאן צ' בהרות אחת פנימית ואחת חיצונית ומחיה מפסקת ביניהם סביב עכ"ל וכ"ה צרא"ש שס, ועמדו האחרו' דמבואר מלשון הר"ש דסגי דאיכא בחיצונית רוחב כעדשה, ואף להבהרת הפנימית אינה מטורפת לשיעור, וחזינן דלא צעינן שיהא גריס מרובע במקום אחד.

וכן הוכיחו עוד האחרו' ממתני' דלעיל (פ"ד מ"ו) דאף לר"ש דצעינן בהרת כגריס קודם לשער לצן ואין המחיה משלמת לענין שער לצן, מ"מ אינה מפסקת, וכן מבואר לכאן' בדברי הגר"א שס, וכן נקט הרש"ש (שס).

אך נתקשו האחרו' בטעמא דמילתא, דכיון דצעינן כגריס מרובע ולא סגי בכדי לרבע, לכאן' צעינן שיהא כגריס מרובע במקום אחד.

ויעוין בחזו"א (סי' ה' סק"ח) דדחק בדברי הר"ש והרא"ש (פ"ו מ"ה) דלעולם מודו דצעינן גריס מרובע במקום אחד יעו"ש, וכן יעוין בחזו"א (שס סק"ח במוסגר) דאוקי מתני' דלעיל (פ"ד מ"ו) דאיכא גריס מרובע במקום אחד בלא הפסק המחיה וכשיטתו, אך הגר"א והרש"ש נקטו דליכא בזה חסרון בדין מרובע, וכנ"ל.

ולכאן' מצינו כה"ג לענין סוכה, דהנה רוב האחרו' נקטו בשיטת תוס' (סוכה ג א

תנן (פ"ו מ"א) גופה של בהרת כגריס הקלקי מרובע מקום הגריס תשע עדשות מקום עדשה ארבעה שערות נמלאו שלשים ושש שערות, וז"ל הרמב"ם (פ"א מטומאת נרעת ה"ח) נגע שהיה רוחבו כדי למיחת חמש שערות אפילו היה אורכו אמה הרי זה טהור ואינו נגע נרעת עד שיהיה צו רבוע כגריס, וכל השיעורין הלכה למשה מסיני עכ"ל, ומבואר דלשיעורא דגריס צעינן כגריס מרובע, ולא סגי שיהא צו כדי לרבע.

והנה לקמן (מ"ג) תנן בהרת כגריס ובה מחיה פחותה מכעדשה רבחה הבהרת טמאה, וכתב הרא"ש שס דהך מתני' אחיא אף כרבנן דר"מ (במוספתא פ"ב ה"ד) דמחיה פחותה מכעדשה אינה מטורפת לכגריס ומיירי 'כגון שיש בהרת כגריס בלא מחיה' וכ"נ מדברי הר"ש שס, ועמדו האחרו' דבפשוטו משמע דמ"מ אין הך מחיה מפסקת, וסגי דאיכא כגריס מלבד המחיה, ולא צעינן כגריס מרובע במקום אחד בלא הפסק מחיה.

וכן לקמן (מ"ה) תנן בהרת כגריס ומחיה כעדשה מקיפתה וחוז למחיה בהרת הפנימית להסגיר והחיצונית להחליט כו' וכתב הר"ש שס וז"ל מרובע ורצועה של צמר חי ברוחב כעדשה מקפת אותה מסביב וחוז לאותו צמר חי מקפת בהרת כגריס מסביב דהיינו נמי רצועה של בהרת ברוחב כעדשה

ויתכן דזזה גופא נסתפקו התוס' התם, אי שיעורא דשבעה על שבעה הוא שיעור אורך ורוחב גרידא, או דילמא צעינן מרובע דשבעה על שבעה דוקא.

ולכאור' היה מקום להוסיף, דהנה שיעור נגע כגרים ילפי' בחורת כהנים (נגעים פרש' ג', הו' צפיה"מ וזרא"ש צמתני' וצר"ש פ"ד מ"ב) דצעינן דיהא הנגע ראוי למחיה מצולאת, ובפשוטו הוא ילפותא בעלמא [וצרמז"ס (צפיה"מ צמתני' וצפ"א מטומאת זרעת ה"ח) מצואר דהנך דרשות אסמכתא והוי בכלל שיעורין הלכה למשה מסיני] אך לכאורה יתכן לדון דזהו גופא גדר הדין, דצעינן דיהא הנגע ראוי למחיה, ואף דשיעור כגרים נהיג בכל הנגעים, ואף בנגעים דלית בהו דין מחיה.

ולכאור' לפ"ז היה מצואר צפשיטות הא דאין מחיה פחותה מכעדשה מפסקת, ולא צעינן ריבוע כגרים במקום אחד, ויש לומר דזהו טעמא דרבי מאיר דס"ל (בחוספחא פ"ב ה"ד הו' צר"ש מ"ג) דמחיה פחותה מכעדשה מצטרפת לשיעור גרים אף ללא הויא סימן טומאה, כיון דכל יסוד השיעור הוא משום דצעינן דיהא הנגע ראוי למחיה, ואף רבנן דפליגי וסברי דאינה מצטרפת, היינו דהשתא שיעור כגרים הוא שיעור בנגע, אך מ"מ כיון דיסוד הדין משום דצעינן חזי למחיה, לא צעינן ריבוע במקום אחד, וסגי באורך ו' שערות ורוחב ו' שערות, דזזה הנגע חזי למחיה מצולאת.

ד"ה לא) דלשיעור סוכה צעינן שבעה על שבעה טפחים דוקא ולא סגי בכדי לרבע, ותמהו האחרו' דהא בתוס' (סוכה יז א) לידדו התוס' דהיכא דאיכא צאמנע הסוכה סכך פסול ארבעה על ארבעה, אף אי ליכא שיעור שבעה טפחים צינו לדופן האמנעי, מצטרף הסכך הכשר שלמד הפתח לשיעור שבעה טפחים, ועמדו האחרו' דהא צכהאי גוונא ליכא שבעה על שבעה טפחים במקום אחד.

אך לכאורה הכא גבי שיעור כגרים דנגעים חזינן דכהאי גוונא עדיף מכדי לרבע, אלא דגדר הדברים צריך ביאור.

ונראה דביאור הדברים, דנהי ללא סגי בהנך דוכתי בשיעור כדי לרבע, היינו ללא הוי שיעור בשטח בעלמא, אלא הוי דין שיעור אורך ושיעור רוחב, וכגון בנגע גדר הדין דצעינן אורך ו' שערות ורוחב ו' שערות, וכן גבי סוכה גדר הדין דצעינן אורך ו' טפחים ורוחב שבעה טפחים, אך לזה לא צעינן מרובע בלא הפסק, ולהכי אף היכא דאיכא מחיה פחותה מכעדשה המפסקת צאמנע, אך כיון דצטריוף צ' הצדדים איכא אורך ו' שערות, שפיר איכא צזה שיעור האורך, ולא דמי לנגע ה' שערות על י' שערות דליכא כלל אורך ו' שערות, וכן בסוכה, אף דאיכא צאמנע סכך פסול דאינו מצטרף, מ"מ הרי צטריוף צ' הצדדים איכא אורך שבעה טפחים, ואף דאינן במקום אחד, ולא דמי לסוכה ה' טפחים על י' טפחים, דליכא כלל אורך ו' טפחים.